
Leger i front for en atomvåpenfri verden

AKTUELT I FORENINGEN

LISE B. JOHANNESSEN

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Norske leger mot atomvåpen (NLA) og Legeforeningen inviterte i oktober til temamøte om atomvåpens humanitære og medisinske konsekvenser.

VIKTIG AT ALLE ENGASJERER SEG: Fra v. Robert Mood, Kjølve Egeland, Marit Hermansen, Tilman Ruff og Liv Tørres. Foto: Anne-Lene Molland

– Det mest ødeleggende for folks helse er krig, og det er derfor viktig at leger står i front for å avskaffe atomvåpen, sa president i Legeforeningen Marit Hermansen under møtet.

Den anerkjente legen og doble nobelprisvinneren Tilman Ruff holdt hovedinnlegget med tittelen «The humanitarian imperative to ban and abolish nuclear weapons».

Tilman Ruff er infeksjonsmedisiner fra Universitetet i Melbourne, og en av grunnleggerne av Den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen (ICAN). Han er leder av ICAN Australia og co-president i International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) som mottok Nobels fredspris i 1985 for sitt opplysningsarbeid om de medisinske virkninger av atomkrig. ICAN mottok som kjent Nobels fredspris 2017 «for sitt arbeid med å påpeke de katastrofale humanitære konsekvensene av enhver bruk av atomvåpen og for sin banebrytende innsats for å få til et traktatfestet forbud mot slike våpen».

– Leger er blant dem som har engasjert seg sterkt i arbeidet for å ruste ned og avvikle atomvåpen, fordi de ser at forebygging er eneste medisin, sier daglig leder i Norske leger mot atomvåpen og koordinator for ICAN Norge, Mari Seilskjær.

Viktig at leger står i forkant

– Jeg er ydmyk og stolt over å være del av et yrke med personer som mer eller mindre på frivillig basis tar ansvar for å jobbe for avskaffelsen av verdens mest dødelige våpen, sa Marit Hermansen.

Hun viste til World Medical Associations (WMA) møte i Reykjavik i oktober der organisasjonen vedtok en revidert versjon av WMA-erklæringen om atomvåpen fra 1998. WMA støtter FN-konvensjonen som forbyr atomvåpen og oppfordrer alle stater til å ta del i FNs atomvåpenforbud.

– Leger har et spesielt ansvar for folks helse. Det mest ødeleggende er krig, og som historien har vist, har atomkrig katastrofale konsekvenser, sa Hermansen.

Det nye i 2018-versjonen er at den også viser til den pågående politiske utvikling. WMA er sterkt bekymret for planene om å beholde atomvåpen på ubestemt tid og å modernisere arsenalet av atomvåpen. De er bekymret over fravær av fremdrift i atomvåpen-nedrustning hos atomvåpenstater og den økende faren for kjernekrig, enten om det skjer med hensikt, inkludert cyberangrep, om den er utilsiktet eller som følge av ulykke.

– Dette nye avsnittet er viktig fordi det står noe om den nåværende situasjonen, sa presidenten.

Både Russland og USA har kunngjort at de planlegger å modernisere og øke slagkraften i sine atomvåpen. Nord-Korea har trolig utviklet atomvåpen som kan nå sine naboer og til og med Nord-Amerika, og hvis en kjernefysisk avtale med Iran mislykkes, vil Iran fortsette sitt program.

Brev til Utenriksdepartementet

WMA er glad for traktaten om forbud mot atomvåpen og sammen med andre internasjonale organisasjoner, inkludert Røde Kors og Røde halvmånebevegelse, internasjonale leger for forebygging av atomkrig, den internasjonale kampanjen for å

avskaffe atomvåpen og et stort flertall av FNs medlemsland, går de på vegne av medlemmene inn for å oppfordre alle stater til raskt å signere, ratifisere eller tiltrå og implementere traktaten om forbud mot atomvåpen

I Norge pågår det nå en debatt om Norges muligheter til å signere FN-traktaten som ble vedtatt av 122 av FNs medlemsland i juli 2017. Legeforeningen har også fulgt opp dette ved å sende brev til Utenriksdepartementet der de oppfordrer norske myndigheter til å arbeide for avskaffelse av atomvåpen.

Temamøtet ble avsluttet med en samtale om hvordan legers engasjement og fokus på atomvåpens humanitære og medisinske konsekvenser har hatt betydning for det internasjonale arbeidet for kjernefysisk nedrustning. Tilman Ruff, Marit Hermansen, Robert Mood, president i Røde Kors og Kjølvs Egeland, forsker ved Folkerettsinstituttet og medforfatter av rapporten «The Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons and its implications for Norway» deltok i samtalen, som ble ledet av direktør for Nobels fredssenter, Liv Tørres.

Robert Mood, som også er tidligere generalinspektør for Hæren og sjef for FNs observatørstyrke i Syria, sa at militære ikke ser på atomvåpen som vanlige våpen fordi det ikke skiller mellom de stridende og sivilbefolkningen. Hans budskap var at kjernevåpennedrustning krever politisk handling.

LITTERATUR

1. Mollekleiv S, Mæland GJ. Atomvåpentrusselen er større enn før.<https://www.nrk.no/ytring/atomvapentrussel-storre-enn-for-1.10932349>

Publisert: 26. november 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. juli 2026.